

Slovenski dom

Ste. 245

V Ljubljani, v ponedeljek, 26. oktobra 1936

Leto 1.

Plebiscit slovenskega naroda

70.820 glasov za JRZ, za JNS pa le 921

Od 225 občin jih je JRZ osvojila 197, „mogočna“ JNS pa le eno

Prva številka za imeni občin pomeni število volivnih upravičencev, druga številka pa volivne udeležence. Številke v oklepajih pomenijo število odbornikov, ki odpadejo na posamezne kandidatne liste.

Ljubljana, 27. okt.

Izid volitev občinskih odborov v dravski basinu, ki so se vršile 25. t. m., je sledeči:

Od 153.751 vpisanih volivcev, se je udeležilo volitev 97.276 volivcev ali 63.27%.

Glasovalo je:

za liste Jugoslovanske radikalne zajednice 70.820 volivcev.

za liste Jugoslovanske radikalne zajednice v kompromisu z drugimi strankami 7.149 volivcev,

za liste skupne opozicije 17.157 volivcev,

za liste Jugoslovanske nacionalne stranke 921 volivcev,

za liste Jugoslovanske narodne stranke (dr. Hodžera) 21 volivcev,

za liste Nemcev 1.208 volivcev,

V odstotkih izraženo:

za liste Jugoslov. radikalne zajednice 72.80%,

za liste Jugoslovanske radikalne zajednice v kompromisu z drugimi strankami 7.34%,

za liste skupne opozicije 17.64%,

za liste Jugoslovanske nacionalne stranke 0.95%,

za liste Jugoslovanske narodne stranke (dr. Hodžera) 0.03%,

za liste Nemcev 1.24%.

Volitve so se vršile v 225 občinah, Zmagale so:

liste Jugoslov. radikalne zajednice v 184 občinah,

liste Jugoslovanske radikalne zajednice v kompromisu z drugimi strankami v 13 občinah,

liste skupne opozicije v 24 občinah,

liste Jugoslovanske nacionalne stranke 0.4%,

liste Jugoslovanske narodne stranke (dr. Hodžera) 0.0% občin,

liste Nemcev v 13 občinah.

Vloženi in potrjeni so bili skupaj 321 kandidatnih list. Od teh jih odpada na:

Jugoslovansko radikalno zajednico 261 list,

Jugoslovansko radikalno zajednico v kompromisu z drugimi strankami 40 list,

skupno opozicijo 110 list,

Jugoslovansko nacionalno stranko 6 list,

Jugoslovansko narodno stranko (dr. Hodžera) 1 lista,

Nemce 3 liste.

Ako se k rezultatom teh volitev prištejejo še rezultati volitev, ki so se v 75 občinah že prej izvršile, potem je dobila JRZ 88% občin, opozicija pa 12% občin.

Agencija Avala:

Okraj Brežice

Videm: 803, 384 (40%). JRZ 243 (16), skupna opozicija 141 (2).

Brežice: 280, 249 (89%). JRZ 121 (3), skupna opozicija 128 (15).

Blanca: 787, 351 (45%). JRZ 255 (23), skupna opozicija 96 (1).

Pišce: 459, 300 (65%). JRZ 65 (1), skupna opozicija 235 (17).

Sevnica: 872, 572 (67%). JRZ 217 (2), skupna opozicija 355 (16).

Artiče: 549, 356 (65%). JRZ 287 (17), skupna opozicija 69 (1).

Brežice — okolica: 607, 299 (49%). JRZ 184 (16), skupna opozicija I. (Setine) 97 (2), sk. op. II. (Kržen) 18 (0).

Kapele: 489, 298 (61%). JRZ 80 (1), skupna opozicija 218 (17).

Podsreda: 696, 442 (64%). JRZ I. (Kos) 139 (2), JRZ II. (Škerbec) 303 (16).

Globoko: 457, 337 (74%). JRZ 125 (2), skupna opozicija 212 (16).

Zabukovje: 470 303 (64%). JRZ 140 (3), opozicija 163 (15).

Bizeljsko: 1159, 545 (47%). JRZ 280 (21), opozicija 265 (3).

Dobova: 883, 545 (62%). JRZ 282 (15), opozicija 263 (3).

Zdole: 221, 195 (88%). JRZ 138 (16), opozicija 57 (2).

Okraj Celje

Skofja vas: 1138, 671 (59%). JRZ I. (Samec) 481 (22), JRZ II. (Okorn) 190 (2).

Sv. Peter: 408, 341 (83.70%). JRZ 176 (15), JNS 165 (3).

Braslovce: 852, 591 (69.35%). JRZ 404 (16), opozicija 187 (2).

Zalec: 304, 225 (74%). JRZ 70 (2), JRZ-kompr. 155 (16).

Vojnik-trg: 292, 243 (83%). JRZ 114 (3), opozicija 129 (15).

Griže: 683, 503 (74%). JRZ 243 (3), skupna opozicija 260 (15).

Gomilsko: 268, 227 (85%). JRZ 114 (15), sk. opozicija 113 (3).

Kalobje: 305, 172 (58%). JRZ (Erjavec) 161 (18), JRZ kompr. (Salobir) 11 (0).

Teharje: 1152, 754 (65%). JRZ 510 (22), sk. opozicija 235 (2).

Okraj Črnomelj

Vinica: 788, 612 (80.3%). JRZ 296 (4), opozicija 316 (20).

Stari trg ob Kolpi: 466, 358 (56%). JRZ 218 (16), opozicija 140 (2).

Črnomelj-okolica: 893, 655 (74%). JRZ 270 (3), opozicija 385 (21).

Dragatuš: 512, 381 (74%). JRZ 150 (2), opozicija 231 (16).

Radatoviči: 524, 305 (58%). JRZ-kompr. (Rajakovič) 135 (3), opozicija (Badovinac) 170 (15).

Metlika-mesto: 440, 282 (64%). JRZ 282 (18), Črnomelj-mesto: 373, 316 (85%). JRZ 194 (10), opozicija 122 (2).

Okraj Dolnja Lendava

Črenšovec: 1103, 830 (75%). JRZ (Horvat) 554 (22), JRZ-kompr. I. 251 (2), JRZ-kompr. II. 25 (0).

Orešje: 993, 584 (65%). JRZ 272 (4), opozicija 312 (20).

Odranci: 746, 466 (62%). JRZ 348 (17), JRZ-kompr. 118 (1).

Okraj Dravograd

Prevalje: 1395, 418 (29.96%). JRZ 418 (24), Ribnica na Pohorju: 619, 376 (60.74%). JRZ (Miklavc) 72 (1), opozicija I. (Zabovnik) 238 (16), opozicija II. (Uran) 66 (1).

Vuzenica: 753, 335 (44.49%). JRZ 335 (18), Muta: 778, 344 (44.21%). JRZ 299 (18), opozicija 45 (0).

Mežica: 788, 146 (18.53%). JRZ-kompr. 146 (18), Marenberg: 616, 337 (54.70%). JRZ 285 (17), opozicija 72 (1).

Guštanj: 1035, 313 (30.24%). JRZ 313 (24), Dravograd: 1093, 498 (45.56%). JRZ 498 (24), Črna: 832, 321 (38.50%). JRZ-kompr. 321 (24), Brezno: 542, 174 (32.10%). JRZ 174 (18).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Vuhred: 388, 301 (77.57%). JRZ 215 (17), opozicija 86 (1).

Remšnik: 402, 249 (61.94%). JRZ 188 (17), opozicija 61 (1).

Okraj Gornji grad

Luče: 503, 315. JRZ 210 (16), skupna opozicija 105 (2).

Gornji grad: 220, 155 (70.5%). JRZ I. (Mermal) 110, 16, JRZ II. (Božič) 45 (2).

Mozirje: 187, 97 (58%). JRZ kompr. 97 (18), Solčava: 269, 179 (66.50%). JRZ 143 (17), sk. opozicija 36 (1).

Smartno ob Paki: 512, 327 (63.7%). JRZ 327 (18 odbornikov).

Okraj Kamnik

Radomlje: 320, 282 (88.12%). JRZ I. (Rode) 143 (15), JRZ II. (Pavlin) 139 (3).

Trzin: 209, 187 (89.77%). JRZ I. (Ložar) 76 (2), JRZ II. (Colnar) 111 (16).

Trojane: 387, 284 (73%). JRZ 284 (18), Moravče: 1046, 770 (73.61%). JRZ 565 (22), skupna opozicija I. (Tome) 2, skupna opozicija II. (Cerar) 0.

Dob: 668, 538. JRZ 226 (2), skupna opozicija 312 (16).

Okraj Kočevje

Dolenja vas: 549, 429 (78.14%). JRZ 333 (17), sk. opoz. 96 (1).

Kočevje — mesto: 787, 563 (71.54%). JRZ 213 (3), sk. opozicija 350 (21).

Kočevje — okolica: 1026, 541 (52.75%). JRZ 541 (24).

Koprivnik: 472, 276 (58.47%). JRZ 88 (2), nemška 188 (16).

Mozelj: 508, 330 (65.1%). JRZ 330 (18), Vel. Lašče: 1713, 1124 (65.6%). JRZ 1124 (30).

Stari Log: 619, 249 (40.22%). JRZ 249 (18), Kočevska Reka: 630, 454 (72%). JRZ 137 (2), nemška 317 (16).

Fara: 776, 397 (51.56%). JRZ 178 (3) (Marinč), JRZ-kompr. 219 (15) (Majetič).

Videm-Dobropolje: 1149, 926 (80.59%). JRZ 926 (24).

Okraj Konjice

Konjice — okolica: 1187, 749 (63.10%). JRZ 749 (24).

Loče: 1008, 688 (68.25%). JRZ 571 (23), skupna opozicija 117 (1).

Tepanje: 560, 419 (74.82%). JRZ 419 (18).

Zreče: 885, 572 (64.63%). JRZ 402 (22), JRZ kompromisna 170 (2).

Oplotnica: 1039, 638 (61.40%). JRZ 566 (22), skupna opozicija 72 (1).

Okraj Kranj

Cerklje: 843, 572 (67.8%). JRZ 508 (23), skupna opozicija 64 (1).

Besnica: 336, 222 (66%). JRZ 222 (18%).

Jezersko: 217, 182 (83.8%). JRZ I. (Muri) 182 (18), JRZ II. (Virnik) 0.

Kovor: 490, 388 (79.2%). JRZ 231 (16), skup. opozicija 157 (2).

Sv. Ana: 182, 153 (84%). JRZ 50 (2), opozicija 103 (16).

Trzin: 914, 701 (77%). JRZ 469 (22), skupna opozicija 232 (2).

Strazišče: 1127, 823 (73%). JRZ 390 (4), sk. opozicija 433 (20).

Predvor: 940, 585 (62.2%). JRZ 522 (18), opozicija 63 (0).

Predoslje: 439, 349 (79.5%). JRZ 349 (18).

Okraj Krško

Trebelno: 546, 397 (72.7%). JRZ 147 (14), opozicija I. 143 (2), opozicija II. 107 (2).

Boštanj: 654, 507 (77.50%). JRZ 219 (3), sk. opozicija 288 (15).

St. Rupert: 1006, 699 (69%). JRZ 699 (24).

St. Janž: 697, 327 (46.9%). JRZ 325 (18), sk. opozicija 2 (0).

St. Jurij pod Kumom: 459, 318 (69%). JRZ I. (Knez) 209 (16), JRZ II. (Kovač) 109 (2).

Krško: 522, 384 (73.5%). JRZ 267 (16), JRZ kompromisna 117 (2).

Okraj Laško

Laško: 335, 288 (86%). JRZ 165 (16), skupna opozicija 123 (2).

Zidani most: 1101, 661 (60%). JRZ I. (Koren) 538 (23), JRZ II. (Imperl) 123 (1).

Jurkloster: 556, 117 (21%). JRZ 117 (18).

Sv. Krištof: 1059, 677 (64%). JRZ 543 (23), opozicija 134 (1).

Marija Gradec: 990, 705 (71%). JRZ I. (Hrastnik) 615 (23), JRZ II. (Aškerc) 90 (1).

Okraj Litija

Veliki Gaber: 416, 272 (65.38%). JRZ 272 (18).

St. Vid pri Stični: 766, 611 (79.76%). JRZ 499 (23), opozicija 112 (1).

Stična: 734, 570 (77.75%). JRZ 441 (17), opozicija 129 (1).

(Nadaljevanje na drugi strani spodaj.)

„Narod je obsodil falirano drhal“

„drhal“ pa faliranega voditelja

Ljubljana, 26. oktobra.

Po občinskih volitvah leta 1933 se je takoj — še istega večera — pripeljal iz Beograda tedanji minister Ivan Pucelj. Takoj ga je obiskal urednik »Jutra« in tedanji gospod minister je dal »Jutrovemu« uredniku prav obsirno izjavo, v kateri je povdaruil znano JNS-arsko geslo o »porušenih bajkah, da je namreč vse to, kar predstavlja bivša SLS samo bajka in da je izid občinskih volitev porušil tudi to bajko O bivši SLS in njenih pristaših je dejal dobesedno:

»Ugotovljamo z zadovoljstvom, da je narod za vse veke obsodil to falirano drhal.«

Gospod Ivan Pucelj je tedaj dobro vedel, kako je narod »sodil« pri občinskih volitvah leta 1933. Tista sodba, ki je nastala ob tedanjih volitvah, ni

bila sodba naroda, marveč sodba tedanjih političnih močev, ki so se držali na vladi s silo, proti volji naroda in ki so potvarjali volilne rezultate. Danes pa, ko je narod lahko volil v svobodi, brez pritiska in nasilja, danes predstavlja izid volitev res pravo ljudsko sodbo. Zato kličemo danes gospodu senatorju Ivanu Pucelju v spomin njegove lastne besede, da vidi, koga narod voli, kadar voli svobodno.

Ta »falirana drhal«, kakor imenuje gospod Ivan Pucelj naše ljudstvo, je včeraj pokazala, kdo je — faliran voditelj.

Lev mariborske promenade - za zamreženimi okni

Maribor, 25. oktobra.

Mariborski nežni spol pogreša že nekaj tednov na promenadi svojega »leva«, za katerega je bilo toliko dekliških src, kadar so ga videla v njegovi slikoviti in fantastični uniformi, nekakšni kombinaciji ruskega kozaka in operetnega junaka. In čisto na skrivaj se v teh nežnih krogih sušila o kruti usodi, ki je »leva mariborske promenade« tako nenadoma zadela. Deklice in gospe si vedo povedati, da ga ima mariborska policija na varnem v svojih sobanah pri Gratu. O vzrokih njegove aretacije se pa pojavljajo vse mogoče fantastične govorice. Govorci se o špijonaži, o žrtvi avstrijskega režima — skratka o samih stvarih, ki delajo iz tega leva še večjega junaka, le prava resnica še ni prodrla na dan — da je mož namreč zaprt zaradi čisto navadnih goljufij.

Avstrijski pustolovec se prelevi v ruskega junaka

Še pred dobrimi dvema meseci je živel v Salzburgu skromen zavarovalni agent Josef Kalchschmid. Z namazanim jezikom je zaslužil v zavarovalni branži toliko, da je živel sebe in ženo. Bil pa je prav zapeljive zunanosti, visok, eleganten, z drzovitim izrazom na ponosnem obrazu, skratka človek, ki deluje na mlada dekleta in ljubezne žene že kar na prvi pogled. Josef Kalchschmid se je menda teh prednosti dobro zavedal in jih je znal dobro izkoristiti, ker so mu zadnje čase postala tla v Salzburgu nenadoma zelo vroča. Oblast je prišla zaradi goljufij, bil je že v preiskovalnem zaporu, pa so ga začasno izpustili proti zaobljubi. Komaj je bil na svobodi, je pobegnil in sicer naravnost v Jugoslavijo. Ustavil se je v Mariboru, kjer je menil najti ugodno toarišče za nadaljevanje svojih sleparskih pustolovščin. Da bi pa bolj učinkoval, se je primerno kostumiral. Na mariborskih ulicah se je naenkrat pojavila čudna postava: visok mlad človek v fantastični uniformi, v širokih modrih kozaških hlačah, ruski srajci in ogromno kučmo na glavi, na nogah pa škornje z ostrogami. Seveda je na promenadi vzbujal splošno pozornost, prav tako tudi v kavarni.

Posel bi cvetel, da ni policije

Možakar se ni ukanil, ko je računal s svojo privlačno fantastično zunanostjo. Nežna srca mariborskih lepotic so kar koprnele od sreče, kadar je plesal z njimi v kavarnah in jih spremljal po promenadah. Tudi skrbnim mamicam se je znal prikupiti z vpludnim dvorjenjem ter je užival njihove splošne simpatije. Pripovedoval jim je, da je po rodu Rus, da je živel v Avstriji, odkoder pa se je izselil ter bo v Mariboru osnoval veliko farmo za polje, ki je baje sila donosen posel. Razpolagal je očividno tudi z znatnimi vsotami in bogato garderobo, saj se je skoraj vsak dan drugače oblačil: enkrat kot ruski kozak, potem kot avstrijski »pohorec« v irhastih hlačah, v kavarni je zahajal v smokingu — skratka, popolen gentleman. Na vse strani je že imel speljane mreže, nekaj lepotic, ki drugače tako ponosno stopajo po promenadi, je capljalo v njih, ko je naenkrat posegla vmes mariborska policija. Možakarja so že dolgo opazovali in ko so s čuječimi očmi spoznali, da postaja nevaren, so ga kar na lepem vtaknili v luknjo. Čim se je znašel v zaporu, je postal naenkrat skromen in vse njegovo junaštvo je kar splahnelo. Zatrjeval je sicer še vnaprej, da je pobegnil iz Salzburga zaradi hitlerjevske politične propagande in da nima ničesar po kazenskih paragrafih kaznivnega na vesti. Na policiji pa so ostali nezaupni ter mu niso nasedli. Obdržali so ga v zaporu, dokler niso pripela poročila od salzburske policije. Te dni so dobili obvestilo, da je Josef Kalchschmid nevaren slepar ter so salzburske oblasti hvaležne mariborski policiji, da ga je soravila na varno. Kalchschmid do bodo sedaj izročili avstrijskim oblastem ter bo odpremljen v Salzburg, kjer ga čaka primerno plačilo.

Železničarji svojemu dobrotniku

Maribor, 25. oktobra

Pred šestimi meseci je umrl v Mariboru dr. Vincenc Drasch, ki je bil dolga leta železniški zdravnik. S svojo veliko socialnostjo in dobroto si je pridobil pri vseh mariborskih železničarjih izredne simpatije, da so občutili vsi njegovo smrt kot veliko izgubo. Mariborski železničarji pa so se izkazali hvaležne svojemu dobrotniku. Takoj po njegovi smrti so sklenili, da mu postavijo spomenik in začeli so v svojih vrstah z nabiralo akcijo. Danes popoldne so na mestnem pokopališču na Pobrežju odkrili spomenik pokojnemu dr. Draschu. Spomenik obstoja iz bronastega poprsja na kamenitem podstavku. Izdelal ga je teh-

nični uradnik železniških delavnic Ivan Čop. — Ogromno število železničarjev in svojcev se je zbralo danes popoldne k slovesnemu odkritju spomenika. Med oficijelnimi zastopniki so bili predstavniki zdravniškega društva šef žel. delavnice inž. Vidie, oba postajna načelnika Perme in Črniča, šef terenske sekcije inž. Hinterlechner, šef kurilnice inž. Završnik, zastopnik železniškega bolniškega fonda v Ljubljani g. Molan, bili so navzoči delavniški gasilci v kroju pod vodstvom poveljnika Alfonza Kesslerja. Svečanost je otvoril nastop železničarske godbe in pevskega zbora »Drava«, nato pa je uradnik Nadek imel nagovor, v katerem je orisal pokojnega dr. Drascha kot človeka in dobrotnika železničarjev. Pevec so zopet zapeli in godba je zaigrala, ob zaključku se je pa v imenu prireditvenega odbora zahvalil vsem darovalcem g. Celeer.

Mednarodna šahovska tekma v Celju

Celje, 25. oktobra 1936.

Včeraj je odigral Celjski šahovski klub prvo mednarodno revanžno medmestno šahovsko tekmo v vrtni dvorani hotela Evropa, s šahovskim klubom iz Celovca. Iz Celovca je ob tej priliki došlo v Celje 20 gostov, med temi 10 najboljših velovskih šahistov.

Celjsani so pripravili svojim celovčkim tovarišem v vrtnem salonu hotela Evropa pozdravni večer, pri katerem je goste pozdravil v imenu celjske mestne občine podžupan g. Stermecki, v imenu šahovskega kluba pa g. dr. Cerin. V imenu gostov se je zahvalil za gostoljubnost in lep sprejem celovčsk: mestni svetnik prof. g. ing. Pöpperl.

Ob 8 zvečer se je začela tekma na 10 deskah. Nastopili so jacti celovški igralci kot pri prvi tekmi v Celovcu. Rezultat je naslednji: Od Celjanov so dobili Furlani pol, Cijan 1, Peterman 1, Smigovec 1, Kocmur pol. Od Celovčanov so dobili Popotnig pol, Einsende 1, Walther 1, Schellander 1, Keber pol, Trapp 1. Končni rezultat je neodločen 5:5. Konec tekme je bil okrog 1 ponoči. Tekmo je spretno vodil g. ing. Marjanovič.

Danes so si gostje ogledali Celje in bližnjo celjsko okolico, popoldne so se nato s svojim avtobusom zopet vrnili na Koroško.

Skrivnostna smrt starčka

Šoštanj, 25. oktobra.

Florijana Tratnika, 65-letnega kočarja v Št. Ilju je poznala vsa bližnja in daljna velenjska okolica. Predstavljal je originalnega možička, v katerega je narava položila značilnosti človeka, ki mu ni bilo dano, da bi se zakoreninil v kmečko grudo in z njo živel. Skromna kočja in ped zemlje Florijan ni zadovoljeval, da bi se ustafil na njej. S košem na rami je krevsal po cestah, prekipčeval sadje in ga prodajal. Se starost mu ni prinesla miru. Zadnje čase pa je zelo oslabel. — Ko so v petek zjutraj šli polniki mimo Skazove žage med Pesjem in Velenjem, so opazili v Paki moško truplo. Ko so ga polegali iz vode, so spoznali v nem mrtvega Tratnika. Na bregu je ležala palica in klubok. Až je šel Florijan proslovatno v smrt ali ne, to se najbrž ne bo dalo ugotoviti. Možno je, da mu je spodrsnilo in je padel v vodo, palica in klubok pa sta obvisela na bregu.

Volilna borba v celjskem okraju

Celje, 25. oktobra

V celjskem okraju so se vršile danes volitve v 9 občinah in sicer v Braslovčah, na Gomilskem, pri Sv. Petru v Savinjski dolini, v Grižah, v Zalcu, v Škofji vasi, v Vojniku, na Teharjih in v Kalobju. Volilna borba je bila izredno ostra in so posebno nasprotniki uporabili vsa sredstva v volilnem boju in je tudi denar igral veliko vlogo. Vsi glavni voditelji iz opozicije so bili danes na terenu in se je celo sam gospod narodni posla-

nec Prekoršek spozabil tako daleč, da je pri Sv. Petru v Savinjski dolini trgal osebno letake JRZ, s čimer si je dal tudi najlepše izpričevalo. Lista postenja je zmigala v šestih občinah in sicer v Braslovčah, na Gomilskem, pri Sv. Petru v Sav. dolini, v Škofji vasi, na Teharjih in v Kalobju. Nasprotniki so si priborili tri občine.

Prisrčna cerkvena slovesnost v Celju

Celje, 25. oktobra

Danes se je vršila v Marijini cerkvi zelo lepa slovesnost ob priliki prenovitve Marijine cerkve. Kakor znano je bila letos Marijina cerkev po navodilih konservatorja dr. Steleta renovirana. Sedaj so bila obnovljena dela zaključena in se je vršila danes v ta namen lepa cerkvena slovesnost.

Ob 9 je bila v lepo prenovljeni cerkvi pontifikalna sv. maša, katero je daroval opat g. Jurak. Med sveto mašo je govoril bivši nemški pridigar v Marijini cerkvi prorektor ljubljanske univerze g. prelat dr. Matija Slavič o lepoti božje hiše in zgodovini Marijine cerkve. Slovesnost je bila zaključena z zahvalno pesmijo.

Spomenik nemškimi vojakom v Bitolju

Bitolj, 25. oktobra. Danes je bil tu odkrit spomenik padlim nemškim vojakom. Nemški poslanik von Heeren, ki se je svečanosti udeležil, je imel tale govor v srbohrvaščini: Posebno me veseli, da lah ko ta spomenik prepustim v zaščito jugoslovanskim oblastem, v zaščito občini in prebivalstvu Bitolja, ker vem, da ne bi mogli najti boljše in zvestejše zaščite. Zato mi jamči velikodušna in vsestranska pomoč, ki so jo izkazale oblasti in prebivalstvo ob priliki postavitve spomenika. Zame je časten dolg, da danes ko posvečamo spomenik, izrazim hvaležnost nemške države za to pomoč. Ta zahvala gre posebno ministru pravde, ki je pokazal polno razumevanje za naše načrte, da se tu ostvari centralna pokopališče, kakor tudi mestu Bitolju, ki je stavilo na razpolago potrebno zemljišče, in tudi vojaškim oblastem, posebno komandantu bitolske divizijske oblasti, za njihovo vsestransko pomoč. Častni spomenik se visoko dviga v kraju, v katerem so v času svetovne vojne besnele najtežje borbe. Velike so bile žrtve na obeh straneh. Ti soči sinov nemškega naroda, ki so tu našli svoje zadnje počivališče, so se borili in padli, kakor jim je velevala dolžnost. Njim je bilo usojeno, da se bore proti narodu te države, proti narodu, v katerem so že prvega dne spoznali hrabrega in viteškega nasprotnika. To spoštovanje nasprotnika in njegovega naroda, ki je zrastle v njih, je povzročilo, da so s prebivalstvom te države postopali človeško. Spričo tega je bilo mogoče, da so oni, ki so se nahajali v tej državi kot nasprotniki, ko tuje posadke, s svojim zadržanjem postavili temelj ne sovraštva, nego prisrčnemu prijateljstvu obeh narodov.

Belgrad, 25. oktobra. Minister prosvete je podpisal odlok, s katerim se ukinjajo v Kočevju trije nemški razredi, ker zaradi premalega števila nemških otrok nimajo več zakonitih pogojev za obstoj.

Litija: 917, 729 (70.28%). JRZ 537 (22), opozicija 192 (2).
Primskovo: 224, 175 (78.12%). JRZ 175 (18).
Trebeljevo: 464, 363 (78.23%). JRZ 363 (18).
Krka: 511, 377 (73.77%). JRZ 209 (15), skup. opozicija 168 (3).

Okraj Ljubljana-okolica

St. Jurij: 474, 382 (80.5%), JRZ 286 (17), sk. opozicija 96 (1).
Borovnica: 734, 476 (64.8%). I. JRZ (Telban Rudolf) 328 (16), II. JRZ (Svigelj Franc) 38 (0), sk. opozicija 110 (2).
Črni vrh: 269, 216 (80%), JRZ 216 (18).
Polhovgradec: 414, 351 (84%), JRZ 351 (18).
Medvede: 801, 639 (80%). JRZ 387 (21), skup. opozicija 252 (3).
Zelumlje: 356, 272 (76%). JRZ 117 (3), skup. opozicija 155 (15).
Horjul: 482, 372 (78%). JRZ I. (Bastič Ivan) 249 (16), JRZ II. (Čepon Anton) 123 (2).
Šmarje: 629, 451 (71.7%). JRZ 381 (17), sk. opozicija 70 (1).
Rakitna: 191, 154 (80%). JRZ I. 154 (18).

Okraj Ljutomer

Mala Nedelja: 707, 551 (77%). JRZ 331 (16), skupna opozicija 220 (2).
Strigova: 1723, 711 (41.3%). JRZ 711 (30).
Ljutomer-mesto: 381, 310 (81%). JRZ 141 (3), JNS 169 (15).
Ljutomer-okolica: 955, 645 (67.5%). JRZ 523 (23), skupna opozicija 122 (1).
Negova: 585, 360 (61.5%). JRZ I. (Mavrič) 305 (17), JRZ II. (Kavčič) 55 (1).
Apače: 1260, 856 (60.79%). JRZ 153 (1), nemška 703 (23).
Slatina-Radenci: 954, 599 (62%). JRZ 408 (22), skupna opozicija 191 (2).

Okraj Logatec

Hotedersica: 221, 181 (81%). JRZ 111 (16), skupna opozicija 70 (2).
Lož: 828, 281 (85%). JRZ 130 (3), skupna opozicija 214 (2).
Rakek: 684, 572 (84%). JRZ 358 (16), skupna opozicija 214 (2).
Rovte: 513, 426 (83%). JRZ 381 (18), skupna opozicija 45 (0).
Cerknica: 945, 646 (68%). JRZ 483 (22), sk. opozicija 163 (2).
Bloke: 866, 607 (70%). JRZ 498 (23), skupna opozicija 109 (1).
Ziri: 830, 667 (80%). JRZ 435 (21), skupna opozicija 232 (3).
Stari trg: 1149, 820 (71%). JRZ I. (Keržič) 320 (5), JRZ II. (Janežič) 150 (3), sk. op. 350 (16).

Okraj Maribor desni breg

Podvelka: 344, 226 (65.6%). JRZ I. (Medved Jakob) 135 (16), JRZ II. (Medved Mihael) 91 (2).
Pobrežje: 2886, 1142 (39.5%). JRZ (Stržina) 623 (26), JRZ-kompr. (Volk) 286 (2), opozicija I. (Železnik) 229 (2), opozicija II. (Farič) 4 (0).
Makole: 730, 529 (72.4%). JRZ I. 246 (3), JRZ II. 283 (15).

Limbuš: 611, 242 (39.6%). JRZ 242 (18).
Fram: 693, 518 (74.9%). JRZ 256 (12), opozicija I. 245 (6), opozicija II. 17 (0).
Šmartno na Pohorju: 491, 240 (48.8%). JRZ 196 (17), opozicija 44 (1).
Sv. Lovrenc na Pohorju: 887, 258 (29%). JRZ 258 (18).
Slov. Bistrica-okolica: 1110, 542 (48.8%). JRZ I. (Kos) 437 (22), JRZ II. (Križan) 105 (2).
Slov. Bistrica-mesto: 574, 396 (68.9%). JRZ 204 (15), opozicija 192 (3).
Slivnica: 653, 468 (71.6%). JRZ I. (Kolman) 414 (18), JRZ II. (Lešnik) 9 (0), JRZ-kompr. (Sušec) 45 (0).
Ruše: 897, 311 (34.6%). JRZ 311 (24).
Rače: 866, 608 (70%). JRZ I. (Klasič) 232 (5), JRZ II. (Pauman) 257 (16), JNS 21 (0), opozicija 98 (3).
Poljane: 1254, 809 (64.5%). JRZ I. (Detiček) 490 (21), JRZ II. (Vezjak) 10 (0), JRZ-kompr. (Medved) 309 (3).

Okraj Maribor levi breg

Zg. Kungota: 319, 249 (78%). JRZ (Volavšek) 116 (3), JRZ-kompr. (Vavpotič) 133 (15).
Voličina: 746, 524 (70.2%). JRZ 524 (24).
Sv. Marjeta ob Pesnici: 453, 299 (66%). JRZ (Šuman) 228 (17), JRZ-kompr. (Kramberger) 71 (1).
Sv. Lenart v Slov. goricah: 351, 293 (83%). JRZ 181 (16), JNS 114 (2).
Svetina: 341, 214 (62.75%). JRZ 214 (18).
Sv. Jurij ob Pesnici: 260, 163 (62.6%). JRZ 163 (18).
Sv. Križ: 231, 157 (68.4%). JRZ 157 (18).
Duplek: 364, 293 (80.3%). JRZ 293 (18).
Jakobski dol: 616, 420 (68.1%). JRZ I. (Senčič) 351 (17), JRZ II. (Rašker) 69 (1).
Jarenina: 719, 409 (57%). JRZ 409 (18).
Kamnica: 755, 255 (33.7%). JRZ 255 (18).
Korenja: 799, 466 (58.3%). JRZ 466 (24).
Kosaki: 1423, 841 (59.1%). JRZ (Vesensjak) 601 (28), JRZ-kompr. 69 (0), skupna opozicija 171 (2).
Velka: 836, 521 (62.3%). JRZ (Mally) 145 (2), JRZ-kompr. (Ploj) 376 (22).
Selnica: 992, 500 (50.4%). JRZ (Urbas) 422 (23), JRZ-kompr. (Kolman) 78 (1).

Okraj Murska Sobota

Kupšinci: 300, 276 (76.5%). JRZ I. (Norčič) 90 (2), JRZ II. (Titan) 186 (16).
Križevci: 1136, 521 (46%). JRZ I. 160 (2), JRZ II. 361 (22).
Gor. Slavača: 954, 480 (50.3%). JRZ I. (Fartek) 209 (16), JRZ II. (Sabo) 194 (6), JRZ kompr. (Spilak) 77 (2).
Gor. Petrovec: 1232, 553 (45%). JRZ I. (Bohar) 509 (24), JRZ II. (Belec) 44 (0).
Gornja Lendava: 924, 515 (55.7%). JRZ I. (Bačič) 264 (20), JRZ II. (Bokon) 251 (4).
Cankova: 706, 414 (58.6%). JRZ I. (Vogrinčič) 148 (2), JRZ II. (Vogler) 208 (15), JRZ kompromisna (Mencinger) 58 (1).
Bodonci: 694, 403 (60%). JRZ I. (Maršik) 152 (2), JRZ II. (Hodošek) 251 (16).
Mačkovec: 803, 439 (54.7%). JRZ I. (Kerec) 177 (3), JRZ II. (Banfi) 232 (15), kompr. (Kučan) 30 (—).
Martjanec: 603, 428 (71%). JRZ I. (Killen) 144 (2), JRZ II. (Vezer) 284 (16).
Murska Sobota — mesto: 1107, 755 (68.2%) JRZ 755 (24).

Murska Sobota — okolica: 942, 634 (67.3%). JRZ (Celce) 371 (21), JRZ kompromisna (Martinec) 263 (3).
Pertoča: 1018, 435 (42.5%). JRZ (Kolmanko) 277 (22), JRZ kompr. (Recek) 106 (2), skupna opozicija 52 (—).
Tišina: 974, 562 (57.8%). JRZ I. (Šiftar) 222 (3), JRZ (Flegar) 341 (21).
Tešanovec: 760, 327 (43%). JRZ 327 (18).
Šalovec: 970, 714 (72.5%). JRZ I. (Skalič) 334 (4), JRZ II. (Zivko) 380 (20).
Strukovec: 359, 285 (79%). JRZ I. (Šavel) 59 (2), JRZ II. (Šiftar) 119 (12), JRZ III. (Kackl) 107 (4).
Puconci: 979, 651 (66.4%). JRZ I. (Kühar) 438 (22), JRZ II. (Vratarič) 213 (2).
Rogaševci: 1020, 567 (55.6%). JRZ 335 (21) (Unger), JRZ-kompr. (Marič) 232 (3).
Prosenjakovi: 958, 571 (59.5%). JRZ I. (Varga) 516 (18), JRZ II. (Vaš) 55 (0).

Okraj Novo mesto

Toplice: 770, 558 (72.47%). JRZ 411 (17), sk. opozicija I. (Rom) 103 (1), sk. opoz. II. (Darovec) 44 (0).
Mirna: 571, 430 (75.31%). JRZ 300 (16), sk. opozicija 130 (2).
Sv. Katarina: 269, 235 (87.3%). JRZ 194 (17), sk. opozicija 41 (1).
Dobrič: 571, 419 (73.54%). JRZ 338 (17), opozicija 81 (14).
Hinja: 574, 403 (70.03%). JRZ 403 (18).
Mirna peč: 803, 515 (64.13%). JRZ 409 (23), opozicija 106 (1).
Novo mesto: 1124, 685 (60.91%). JRZ 685 (24).

Okraj Radovljica

Gorje: 999, 625 (62.56%). JRZ 457 (22), opozicija 168 (2).
Dovje-Mojstrana: 419, 318 (75.89%). JRZ 179 (15), opozicija 139 (3).
Brezinca: 443, 385 (86.9%). JRZ 210 (15), opozicija 175 (3).
Boh. Srednja vas: 892, 692 (77.5%). JRZ 392 (15), JRZ-kompr. 300 (3).
Boh. Bistrica: 689, 545 (78%). JRZ 485 (18), opozicija 60 (0).
Bled: 731, 559 (76.45%). JRZ 312 (15), opozicija 247 (3).
Rateče-Planica: 199, 156 (78%). JRZ 156 (18).
Jesenice: 2167, 1733 (79.97%). JRZ 636 (20) (Markez), opozicija I. 479 (4) (dr. Rekar), opozicija II. 618 (6) (dr. Stanovnik).
Radovljica: 381, 322 (84.51%). JRZ 210 (16), JNS 112 (2).
Kropa: 161, 141 (87.57%). JRZ 141 (18).

Okraj Slovenjgradec

Pameče: 330, 222 (67.3%). JRZ 222 (18).
Podgorje: 848, 135 (88.6%). JRZ 135 (18).
Stari trg: 530, 214 (40.4%). JRZ 195 (18), opozicija 19 (0).
Šoštanj-mesto: 494, 308 (62.35%). JRZ 308 (18).
Skale: 482, 219 (45.44%). JRZ 219 (18).
Razbor: 179, 95 (53.3%) JRZ 95 (18).
Sv. Andraž pri Velenju: 236, 112 (47.5%). JRZ 112 (18).

St. Ilj pri Velenju: 249, 188 (75.2%) JRZ 188 (18).
Šmartno pri Slovenjgradcu: JRZ 357 (22), opozicija 201 (2).
Topolšica: 632, 387 (61.23%). JRZ I. (Napotnik) 333 (18), JRZ II. (Mazej) 54 (0).
St. Janž na Vinski gori: 375, 283 (75.46%). JRZ 183 (16), opozicija 100 (2).

Okraj Ptuj

Ormož: 350, 274 (78%). JRZ 166 (16), skupna opozicija 108 (2).
Ptujška gora: 479, 307 (64%). JRZ 259 (17), JRZ-kompr. 48 (1).
Hum: 426, 237 (55.6%). JRZ 237 (18).
Leskovec: 500, 315 (63%). JRZ (Horvat) 121 (12), JRZ-kompr. (Mlakar) 76 (2), skupna opozicija 118 (4).
Cirkovci: 600, 392 (65%). JRZ I. (Lah) 315 (17), JRZ II. (Beranič) 77 (1).
Središče ob Dravi: 628, 498 (79%). JRZ 179 (2), opozicija 319 (16).
Svetinje: 765, 506 (60%). JRZ 332 (16), JNS 174 (2).
Vel. Nedelja: 768, 554 (72%). JRZ I. (Irgolič) 437 (17), JRZ II. (Kandrič) 117 (1).
Sv. Marjeta niže Ptuja: 746, 555 (74%). JRZ 548 (24), opozicija 7 (0).
Sv. Barbara v Haložah: 798, 485 (60.7%). JRZ 192 (4) (Majejnovič), JRZ-kompr. I. 266 (20) (Jugovec), JRZ-kompr. II. 27 (0) (Debeljak).
Sv. Vid pri Ptuj: 952, 474 (50%). JRZ 267 (21), opozicija I. (Krajnc) 66 (1), opozicija II. (Zupančič) 141 (2).
Podlehnik: 862, 499 (57.8%). JRZ 144 (3), opozicija I. 197 (16), opozicija II. 158 (5).
Polensak: 341, 273 (80%). JRZ I. (Slana) 129 (3), JRZ II. (Sok) 144 (15).
Sv. Urban: 698, 502 (71.7%). JRZ 230 (3), opozicija I. 272 (15), opozicija II. (0).
Sv. Tomaž pri Ormožu: 1023, 429 (41.9%). JRZ 429 (24).
Sv. Bolken v Slov. gor.: 357, 284 (79%). JRZ I. (Kranjc) 204 (17), JRZ II. (Simonič) 80 (1).
Sv. Marko niže Ptuja: JRZ 855, 585 (68%). JRZ (Voršič) 402 (22), JRZ-kompr. (Cvetko) 183 (2).
Završje: 500, 316 (63.2%). JRZ I. (Rihlarič) 190 (16), JRZ II. (Levanič) 126 (2).
St. Janž na Dravskem polju: 374, 270 (72%). JRZ 172 (16), opozicija 98 (2).
Dornava: 388, 298 (76%). JRZ I. (Zgeč) 183 (16), JRZ II. (Pihlar) 115 (2).

Okraj Škofia Loka

Zminec: 611, 412 (67.43%). JRZ 412 (18).
Seleca: 788, 333 (42.26%). JRZ 333 (18).
Sorica: 453, 409 (90.28%). JRZ I. (Pintar Lovro) 184 (3), JRZ II. (Florjančič Matej) 225 (15).
Železniki: 593, 360 (60.7%). JRZ 360 (18).

Okraj Šmarje pri Jelšah

Kozje: 413, 292 (70.6%). JRZ-kompr. 174 (16), opozicija 118 (2).
Planina pri Sevnici: 913, 485 (53%). JRZ 419 (23), opozicija 66 (1).
Sv. Peter pod Sv. gorami: 712, 505 (71.12%). JRZ 307 (16), opozicija 198 (2).
Pištajna: 723, 487 (67.35%). JRZ 274 (15), opozicija I. 213 (3), opozicija II. 5 (0).

Ljubljana danes

Koledar

Danes, ponedeljek, 26. oktobra: Demetrijevski dan, 27. oktobra: Sabina.

Pozor starši!

Reden pouk se je že povsod pričel. Z njim so se pričele za vas nove skrbi in dolžnosti. Denar za obleke, čevlje, knjige, šolnino itd. ste izdali, vse zato, da bodo otroci lahko hodili v šolo, ki naj jim ugodi pot v življenje. Res velike skrbi in dolžnosti imate. Ali ves vaš trud ostane zaman, ako otroci v šoli ne bodo uspevali. Nekatere šole so pričele s poukom šele sredi oktobra. Hud udarec je to za dijake. Predpisana tvarina se bo morala vključiti temu predelatu in predpisanim roku. Marsikdo, predvsem oni, ki nimajo zadostne podlage iz prejšnjih let, ne bo mogel slediti zahtevani učni snovi. Z žalostjo bodo marsikje doma gledali, ko bodo za božič otroka odpustili iz šole — zaradi neuspeha. To kar bo doletelo nekatere za božič, bo druge doletelo koncem leta. Ne bo vam pomagalo vaše letanje in prošnje okoli profesorjev zadnji mesec, predvsem tedaj ne, ako ste krivi dijakovskega neuspeha nezadostno zanimanje za učenje ali celo lenoba. Vsa objektivna človeka mora priti, da ni pravično, da zdelata oba, tisti, ki se je vse leto učil in oni, ki je skoraj vedno lenuharil in šele zadnje tedne morda celo zadnji teden s pomočjo inštruktorja dosegel neložljivo minimalno znanje. Namen šole ni samo ta, da vliva dijakom znanje, ampak, da jih privadi k delu, kajti le tedaj bodo otroci v življenju uspešnejši in koristni.

Starši! Na srce vam polagam, da že zdaj gledate na uspeh vaših otrok. Ako ste v dvomih glede uspeha vašega otroka, javite se v Akademskem uradu dela na dvoristi univerze, uradne ure vsak dan od 11—12, oziroma pišite dopisnico na isti naslov. Ta urad razpolaga s prvostupnimi močmi, ki imajo v inštruktorju že dolgoletne izkušnje. So to namreč predvsem revnejši akademiki, oziroma akademikarke, vestni, zanesljivi — katerim so inštrukcije včasih edini vir dohodkov. Ne bo vam žal denarja za inštruktorje, kajti s tem boste koristili sebi, otroku ter inštruktorju. — Akad. urad dela, univerza Ljubljana.

Osnutek novega jugoslovanskega občega državljanstva zakonika je izdalo Društvo slušateljev inštruktorjev v obliki dobro izdelanega skript. Osnutek stane 60 Din in se naroča pri Društvu slušateljev inštruktorjev na univerzi v Ljubljani. Pošiljamo po povzeliu.

III. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Dr. Hadži Jovan, univ. prof. Kako organizmi nadomeščajo izgubljene dele II. Dočim nam je v prvem delu predavatelj pokazal regeneracijo, t. j. obnavljanje izgubljenih delov organov pri nižjih živalih in pri rastlinah, nam bo v tem drugem delu povedal, kako se vse to vrši pri višjih živali, t. j. v prvi vrsti pri vretenčarjih. Pri tem bo pokazal tudi na izrodke regeneracije, ko se na podlagi podobnih dražljajev, kot nastopijo pri dejanski izgubi katerega dela, razvijajo popolnoma nepotrebni in odvečni organi. Lep tak zgled imamo v kači z dvema glavama, ki so jo našli pred kratkim v Kočevju. Pri predavanju se bo predavatelj oziral v prvi vrsti na dela domačih znanstvenikov na tem polju. Predavanje bodo poslušale številne barvne slike. Vrši se v torek 27. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Vstopnina 2, 4 in 6 din.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 26. oktobra: Zaprtlo.
Torek, 27. oktobra: »Konjeniška patrola«. Red B.
Sreda, 28. oktobra: »Kralj Lear«. Red Sreda.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Ponedeljek, 26. oktobra: Zaprtlo.
Torek, 27. oktobra: Zaprtlo.
Sreda, 28. oktobra: »Hoffmannove pripovedke«. Premijerski abonma.

DRAMA

Zanimalo vas bo... da nameravamo vprizoriti v dramo kot prvo mladinsko predstavo pravično igrati: »Repositev«. Pisec dela je Hamik, čigar delo »Vesela božja pot« je imelo preteklo sezono na našem odru izredno velik uspeh — da se bo vršila predvidoma koncem prihodnjega lednega premijera na novo naštudirane. Katajeve komedije »Kvadratura kroga«, ki jo je vprizorila naša drama pred nekaj leti v posrečeni režiji prof. Šesta. Zasedba vlog je tokrat popolnoma nova. Režijo ima ing. Stupica... da študirajo v C. Debečevski režiji igrati: »N ledeni plošči«. Od njenega avtorja Čeha Wernera je znana našemu občinstvu komedija »Pravica do greha«, ki jo je postavil na oder režiser Kreffl. »Na ledeni plošči« obravnava na zelo zanimiv način razkol v nazorih mlade in stare generacije...

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 26. oktobra: Zaprtlo.
Torek, 27. oktobra ob 20: »Ciganski primase«. Red A.

Iz Slovenskih goric

Sv. Ana v Slov. goricah, 25. okt.
Radi velike krize se je naš kmet v Slovenskih goricah pogostoma pričel baviti z industrijskimi rastlinami. Kmetje so od leta 1933, pričeli sejati lan in konopljo, ki vsako leto dobro uspeva in se radi tega izplača pridelovati platno za domačo uporabo doma. Kmetje se ponekod oblačijo že celo v platene obleke izdelane iz domačega platna. Iz gospodarskih ozirov je to zelo koristno, ker je naš kmet v prejšnjih letih predvsem pred zimo izdajal za obleke in obutev zase in za družino težke denarje, kar je imelo za posledico, da so ljudje na deželi oblačili kot v mestih moderno, čeravno se dohodki našega kmeta niso za polovico ujemali z dohodki uradnikov in drugih uslužbencev v mestih. Težka denarna kriza bi se tako zelo omilila, ker bi izginilo tisto moderno oblačenje, ki je največja napaka našega kmečko delavskega naroda v Slovenskih goricah.

Kamnik

Za otvoritev igralske sezone v Kamniku, vprizori v soboto, 24. t. m. ob 8 uri zvečer dramski odsek »Društva Kamnik« v društveni dvorani trodejsansko veseligr Jožeta Kranjca »Detektiv Me-glas«. — Predstava se ponovi v nedeljo popoldne takoj po zaključku tombole, ki bo na Glavnem trgu v korist revni šolski mladini.

SK Ljubljana : Hašk 0 : 0

Sodnik g. Vasiljevič iz Belgrada je nekaj minut pred trejo uro odžvižgal začetni udarec sledečima moštvoma Haška in Ljubljane:

Hašk: Žmara, Slivak-Konstantinovič, Pajević-Jagerič-Domačin, Hrubec-Horvat-Hitrec-Požeg-Fink Ljubljana: Logar, Jud-Bertoncelj I., Kukan-Pupo-Boncelj, Slapar-Makovec-Pepček-Jež-Janežič.

Publike je bilo pičlih 2000, polovico manj kot prejšnjo nedeljo. Tekma z BSK-om, pri kateri je domače moštvo ob dvomljivi taktiki in spontani tremi pokazalo komaj skromno tretjino svojega dejanskega znanja, je seveda pregnala sicer simpatično povodenj priljubljenosti podžigalcev. Da številni kibicev danes ni bilo večje, pa je morda krivo v precejšnji meri tudi krasno jesensko popoldne, ki je potegnile marsikoga kam dalje iz Ljubljane.

Nekaj besedi o poteku igre: Po uvodnih potezah si je zbrana podžigalska občina ob robih zelene trate od srca oddahnila, ker je domači napad takoj pokazal, da misli krepko prijeti vaje v roke. Šele sredi polčasa so rdeči prišli malo do sape. Vendar je domače moštvo dve tretjini tega polčasa gospodarilo tudi na terenu, česar dosedaj v igrah s Haškom nikdar ni moglo doseči. Izrazita premoč Ljubljane je trajala tudi skoraj četrt ure drugega polčasa. Potem se je Hašk razkuril in včasih nekaj dobrih pet minut energično godel saksofon solo na momente zbežanim ljubljanskim vrstam. Od prvega polčasa se je toliko popravil, da je postal celo nevaren. Na obeh straneh je bilo dovolj zrelih šans, katere pa so strelci s smrtno sigurnostjo vselej zastreljali. Več jih je imela Ljubljana, ki bi tako po igri v polju kakor tudi po situacijah pred golom zaslužila zmago z enim do dvema goloma razlike. Hašk je po sreči odnesel v Zagreb piko.

Očena moštvev: Hašk danes ne predstavlja več enajstotice, ki bi se bavila s hiperkombinacijami in ki bi s točnim podajanjem ter tehnično premočjo preigrala nasprotno vrsto. Z izjemo Hitreca in Hrubeca je sor igral precej na kick and rush. Halflinija je solidna šela, ko se znajde v vzajemni razdelbi akcijskega torišča in zbira se mora — kakor izgleda — proti vsakemu nasprotniku posebej in po dolgem otipavanju. Obramba je zanesljiva, pa šele ko začuti, da halflinija več ne plava. Moštvo bi bila čreda brez pastirja, če nebi imelo sijajnega (sicer malo hripavega in zvijačnega) dirigenta Hitreca, ki zanje predstavlja precej več kot za BSK Moša Marjanovič. Druga taka os je Jagerič magister elegantiarum v Haškovi halfliniji ter njen spiritus movens. V splošnem igra ta Hašk na oko grše od starega, je pa vendarle morda nevarnejši od Haška, ki smo ga gledali zadnja tri leta.

Ljubljana je danes zaigrala neprimerno boljše kot proti BSK-u. Žal ta trditve brez omejitve drži le za obrambo in halflinijo. Napad se je po krasnem začetku raztrgal in sesedel. V triu bi rabila Ljubljana mesto okrevajočih napadalcev Pepčka in Ježa močnejše ljudi, ki si hkrati tudi nekaj več upajo in malo bolj vzdržijo; prej ne bo to od reda. Zakaj se ne bi poskusila naiti baza sporazuma z bivšimi igralci Ilirije, z Lahom in drugimi? Vsaj poskusiti bi bilo treba! Če se ne bi obnesli, bi se morali mi vsi, dobro hoteti ljudje, vdati v voljo božjo, to, kar trenutno imamo za forivard. Toda zdi se mi, da je stvar vendarle vredna poskusa! Naj pade naše zrno na rodovitna tla! Še nekaj je pokazalo moštvo Ljubljane danes, kakor letos že večkrat: da je za njeno fizično kondicijo, o kateri se v cirilici in latinici razpisujejo športni pisarniki, nogometna tekma skoraj četrt ure predolga. To, precizen udarec in boljše podajanje, so najbližje naloge; tehnična plat in placement sta se pa že kar presenetljivo dobro popravila. Če se je lahko to dvoje, zakaj se ne bi še ono drugo?

Posamezniki: Hašk: Žmara v голу je ob toči shutor, ki so šli ob prečkih in nad njo, branil le dve težki žogi. Velik in močan ima majhen plus

pred drugimi golmani. Njegov refleks pa je prej nekoliko nervozen kot čist. V akciji ima njegovo telo nekaj kmečko težkega, celo za spoznanje okornega. — Konstantinovič ima razen solidnega odboja dober start in ekonomičen plasman. — Slivak je bil slabši kot običajno. — Pajević, razen v začetku, odlični, Jagerič je nekoliko obledel, Domačin zelo dober, neverjetno hiter in dovolj previden. Hubec je naglo, prodorno krilo z dobrim nalletom, soliden tekač in tehničar, ki kaže repertoar svojega znanja brez nepotrebnega driblinskega paradiranja. — Horvat je v polju kaj povprečna figura — kakor prejšnje čase; vrh tega zdaj še precej okleva s strelom. — Požeg je mlada, nerutirana zveza, ki morda ni brez talenta; za sedaj pa se v prvem nadstropju med izkušenimi firmami še ni našel. — Fink je bil na momente nevaren, sicer pa je Kukanja v splošnem dobro krotil njegovo nagnjenje k teku. Duša moštva (če hočemo rabiti staro frazo) je Hitrec. Sijajen tehničar, zelo prodoren, mojstrsko dirigira igro in pošilja krila proti голу. Vendar je bil danes občutno slabši kot v Zagrebu na tekmi Hašk:BSK, čeprav se vedno odlični.

Ljubljana: Logar v голу je bil jako dober, dasi je pri izpadih včasih malo spominjal na kopalca, ki se težko spravlja v mrzlo vodo — šele z junaškim sklepom. Poleg dobršne sreče se na videz ni poznalo, da je premalo odločen in sam sebe gotov. Bertoncelj Stanko je moral dobesedno garati za dva, kar je opravljal z večjo spretnostjo, boljšim postavljanjem in sigurnejšim ocenjevanjem situacij kot v tekmi z BSK-om. Njegov odbojni udarec pa je bil danes na momente za čuda slab in negotov, kar pri dvojnem delu ni prav nič presenetljivo. — Jug je začel zelo dobro, bil pa je kmalu izločen. Boncelj je bil prav dober, vendar se mu je, kakor proti BSK-u, poznala v obe smeri premalo razsežna postava, ki zahteva krajše korake, drugačen plasman (radi visokih žog) in prav svojevrstno igro v polju, zlasti v defenzivnem pogledu. Dočim je Kukanja strigel žoge v ravnih, direktnih nalletih, Bonceljev stil zahteva zvito, toda naporno cikcakasto tekanje — kakor okrog oglov. — Kukanja je opravičil naše kritike v tekmah z Gradjanskim in Jugoslavcem. Današnja njegova igra je brez dvoma doslej njegova najboljša partija, sijajna v taktičnem pogledu in izborna v postavljanju. Pridobil je na startu in v obvladavanju žoge. Poleg Pupota najboljši mož od vseh šestih halfov. Pupo je zlasti prvi polčas, pa tudi dober del drugega — v začetku in na koncu — priredil uro za centerhalfe. Sijajen v tehničnem, taktičnem in dirigentskem pogledu, obdarjen z refleksom kot ga ima samo še bogve kakaj na podrejšju spravljeni golman Rožič, s spontano, instinktivno pravilno dejansko reakcijo, je dokazal dvema tisočema ljudi, da v Ktevoviču in Gajerju nima resnih konkurentov na tem mestu. — Janežič je imel slab dan, povrh pa še smolo. Menda je precej isto, kje igra, na levem ali na desnem krilu. Kljub vsemu bodo morali nanj vsi halfi in branilci vendarle paziti. Pri silovitosti svojega, nekoliko slepega in topoglavega nalleta je marsikdaj prav nevaren. — Jež je trenutno precej medel. — Pepček je prvi polčas izborna dirigiral igro. Je pa še preslaboten za težke tekme tako, da bi bilo bolje, če bi se najprej povsem pozdravil in ne hodil v nevarnost, da namah poslabša dobro napredujočo remeduro. Najboljši mož v foru je bil (to ni paradoks!) danes Makovec, ki mu kibici očitno niso naklonjeni. Njegovo igro večina spremlja z ukoreninjenimi, slabo osnovanimi predsodki. Vsako njegovo napako graja, kompaktnejši dobri igri pa ne posveča ne pažnje ne nagrade. — Slapar hiter, prožen, toda boječ; razumljivo, ker je brez treninga. Je pa brez dvoma prav dober talent in najresnejši pretendant za desno krilo v teamu. Sodil je g. Vasiljevič jako dobro, ker ni brez potrebe trgal igro in ker je upošteval le resne ne-korektnosti, te pa s prav bistrim očesom in brez pardona za eno ali drugo stran.

Uspelo zborovanje zimskošportnih delavcev

Zastopniki zimskega športa in zimskošportnih organizacij so se danes zbrali na svojem prvem kongresu, ki je bil ob 9 v ljubljanski magistratski zbornici. Kongresa se je udeležilo okoli 100 zastopnikov zimskošportnih organizacij, članic jug. zimskošportne zveze.

Kongres je začel preds zimskošport. zveze dr. Drago Marušič, ki je predlagal udanostno brzojavko Ni. Vel. kralju in pozdravni brzojav min. predsedniku dr. Stojadinoviču, vojnemu ministru generalu Mariču in ministru za telesno vzgojo dr. Rogiču. Toplo je pozdravil zastopnika Ni. Vel. kralja generala Popadiča, zastopnika ministra za telesno vzgojo načelnika dr. Stefanoviča, zastopnika vojn. ministra polkovnika Killegerja, zastopnika g. bana ban. sv. Boršnarja, poveljnika planinskega polka polkovnika Vukiča, zastopnika Profesorskega društva, Ferijalne zveze, Sokola, pavalcke, lahkoletske in težkoletske zveze.

Zastopnik ministra za telesno vzgojo načelnik dr. Stefanovič je v imenu g. ministra izrek zahvalo za osebnostno mu izročeno vabilo ter opravičil g. ministra, ki je zaradi zasedanja parlamenta in drugih državnih poslov zadržan, sicer bi se sam udeležil zborovanja. Ministrstvo za telesno vzgojo se zaveda, da imata gasilstvo in sokolstvo z zakonom določen delokrog, zaveda pa se tudi, da sta važna zlasti zimski šport in lahka atletika. Zimski šport je eden najbolj važnih športov za našo narodno obrambo. V planinskih krajih olajšuje zimski šport promet, zato bo ministrstvo podpiralo v letošnji sezoni iz svojih sredstev gradnjo novih smučskih postojank, smuče tečaje, vzgojo učiteljev osnovnih šol, ki bodo vezbali šolsko mladino v smučanju, ministrstvo pa bo tudi izdajalo podpiralo posamezne klube.

Dr. Marušič se je g. načelniku zahvalil za tepe besed ter izrazil zaupanje zimskih športnikov g. ministru dr. Rogiču.

Tajnik g. Nagy je nato podal poročilo kongresnega odbora. Krasen govor je imel nato zastopnik Ni. Vel. kralja general Popadič. Čestitil je sklicateljem kongresa kot zastopnik kralja in kraljevskega doma, v katerega imenu je pozdravil kongres in mu želel mnogo uspeha pri delu. V resnici ima zimski šport lep cilj, namreč vzgajati moralno in duhovno našo mladino v športu. Potrebno je samo nekoliko si ogledati zemljevid ali relief naše domovine, pa vidimo, koliko je tu planin, na katerih moramo razviti svoj zimski šport. Razvoj tega športa pa je potreben tudi v interesu naše narodne obrambe. Zato želi govornik v imenu Ni. Vel. kralja, da bi bilo delo zimskih športnikov v vsakem pogledu uspešno. Govornik izjavlja, da mu je znano, kako pri nas športni delavci delajo brez materialnega dobička in iz povsem idealnih nagnjov ter da imajo vedno pred očmi čiste cilje

športa in pa ideale domovine. To delo naleti pogosto na mnogo ovir. Vse te ovire, ki jih športniki občutijo, pa naj jih ne ustrašijo, temveč naj jih premagujejo ter naj imajo vedno pred seboj v duhu interese domovine in najvišjega pokrovitelja zimskega športa. Ni. Vel. kralja.

Po burnem odobravanju je kraljevi zastopnik zapustil kongres, spremljan od funkcionarjev ter drugih predstavnikov.

Nato je bila volitev v razne kongresne sekcije, kakor v kongresno, tehnično, propagandno in organizacijsko. Sekcije so takoj pričele z delom. Kongres pa se je nadaljeval nato ob 3 popoldne v magistratski dvorani ko so sekcije podala svoja poročila. Vsa poročila, razven poročila propagandnega odbora, so bila soglasno sprejeta.

Popoldnansko zborovanje je bilo zvezano z izrednim občinim zborom Jugoslovanske zimskošportne zveze. Pri tem je nastal spor glede spremembe pravil. Zagrebčani so se začeli sklicevati na neke formalne nepravilnosti. Končno je bil sprejet sklep, da so spremembe pravil obravnavala prihodnja glavna skupščina, ki bo spomladaj leta 1937. Na predlog dr. Pavlina bodo tedaj revidirani posamezni zvezi pravilniki. Nato je bila soglasno sprejeta resolucija, ki obravnava splošne etične in programatične smernice za delo zveze, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Zagrebčan Stjepan Tomaškovič, mojster za ustanavljanje raznih tvrdk, znanec zagrebske policije, je »ustanovil« družbo za prodajanje gradbenega materiala in jo preselil v Dalmacijo. Posel mu je uspeval precej dobro, dokler ga niso pogruntali. Moral je po tvegati v druge kraje, da mu oblasti prehitro ne preprečijo posla. Dunajčan Hans Moser je gostoval v soboto zvečer s svojim ansamblom v zagrebskem gledališču. Današnji listi poročajo, da tako praznega in slabega komada, kakor je bil Moserjev »Malo okrajno sodišče«, zagrebski odri še niso videli.

Sodna preiskava o nerednostih v ljubljanski občini

Ljbljana, 26. oktobra.

Sodnokazenska preiskava o nerednostih pri mestni občini ljubljanski je v 3 zadevah (mestni pogrebni zavod, mestna zastavljalnica in zadeva nekoga posameznega uradnika) končana. Preisko-

KINO

Današnji sporedi

22-21 UNION

Čarobni zvoki

Maria Eggerth - Paul Hartmann - Georg Aleksander

27-30 SLOGA

Zlati kodrčki

SHIRLEY TEMPLE

21-24 MATICA

Konfeti

Friedl Czapa - H. Moser - Leo Slozak - R. Romanovsky

Predstave ob 16, 19 in 21 ur

Od tu in tam

Prvi spomenik Stjepanu Radiću so ob ogromni udeležbi odkrili včeraj na zelo svečan način v Petrinji. Slavnosti so prisostvovali tudi vdova ga. Marija Radič, sin Vlado Radič, v imenu dr. Mačka pa prof. Jelačić. Po odkritju je bil mimohod množice, nakar je sledilo zborovanje, na katerem je govorilo 19 govornikov.

»Glede hrvatskega vprašanja še ni sporazuma, a ta sporazum tudi ni daleč«, je izjavil dr. Maček dopisniku belgrajskega »Vremena«. — V daljšem razgovoru, ki ga je imel dopisnik »Vremena« z dr. Mačkom, je dr. Maček obrazložil svoje gledanje na sedanje notranjepolitične razmere. Njegova izjava je daleko drugačna, kakor pa bohoje dr. Mačka naslikati na pr. slovenski »mačkovic«. Dr. Maček je med drugim izjavil tudi to, da bi bil pripravljen sodelovati v vladi, ki bi pripravila in sprejela nov volivni zakon ter razpisala in izvršila volitve.

Temeljni kamen za cerkev Kristusa Kralja je na zelo slovesen način blagoslovil včeraj v Trnju zagrebski nadškof koadjutor dr. Alojzij Stepinac.

S plinom se je zastrpila po lastni krivdi v svoji hiši v Zagrebu včeraj jutraj Ruža Prokurec, ker ni dovolj zaprla plinske pipe.

Danes je zadnji dan jesenske prireditve zagrebskega velesejma. Včerajšnja nedelja je doseglja glede obiska najbrž rekord. Sploh je velesejem odlično uspel. Za poletje pripravlja zagrebski velesejem nova presenečenja.

Zborovanje oškodovancev in upnikov »Ljudske hranilnice« je bilo včeraj v Zagrebu. Na zborovanju so slišali zborovalci poročila poročila likvidatorja in komisarija »Ljudske hranilnice« v Zagrebu. Deficit znaša nič več kakor 4 milijone dinarjev. Komisar je poročal tudi o raznih manipulacijah s prihranki in vlogami ter je iz tega nastalo preko 100 kazenskih ovadb.

Jugoslovanski olimpijski odbor je imel v soboto v Zagrebu svoj občni zbor, na katerem je bila izvoljena zopet dosedanja uprava.

Do težke tramvajske nesreče je prišlo včeraj dopoldne v Belgradu v znanem mestnem delu Slavija. Tramvaj je zapečel v upokojenega apelacijskega sodnika Ljubisava Pantiča, ki je bil na mestu mrtev.

Novo poslopje Državne hipotekarne banke so na zelo svečan način blagoslovili včeraj v Cetinju.

Belgrajski odvetniki so imeli včeraj občni zbor svoje zbornice. Na zborovanju je bilo ugotovljeno, da 371 članov dolguje zbornici preko 700.000 Din.

Velika loža treznosti je imela včeraj svoj občni zbor v Belgradu. Ta treznostna loža seveda že po svojem imenu pove, kam spada. Loža je zasedala ves dan ter so bili podani referati o nalogah lože Gutfenperskega reda.

Šahovski mojster Vasja Pirc je odigral sinoči šahovski simultankni proli 29 igralcem v Belgradu. Dobil je 15, izgubil pa 14 partij.

Nedelja političnih zborovanj je bila včeraj po Hrvatskem. Po vsej pokrajini je bilo izredno mnogo političnih zborovanj, na katerih so govorili razni hrvatski veljaki.

Predavanje proti fašizmu in antisemitizmu je bilo včeraj v Novem Sadu. To naj bi bila neka predpriprava za ustanovitev jugoslovanske lige proti fašizmu in antisemitizmu.

Dve borzi dela bodo zgradili v Šibeniku s podporo ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Obe poslopji bosta urejeni po modernih načelih ter bo našlo delavstvo v obeh borzah dobrodošlo zatočišče.

Umrl je senator Profa Božidar Miličević. Pokojnik je bil izvoljen za senatorja leta 1935 kot namestnik notranjega ministra Popoviča. Ko je Popović podal ostavko na položaj senatorja, je postal mesto njega senator Miličević.

Sestanek med 5 madžarskimi in 9 jugoslovanskimi rotarij-klubi je bil v soboto zvečer v Subotici. Na sestanek je prišel tudi guverner madžarskega rotarij distrikta dr. Eno, kakor tudi bivši poslanik v Belgradu baron Forter. Vsega je bilo na sestanku 120 rotarijcev, med njimi 30 Madžarov.

Včeraj je bil zaključen kongres veterinarjev kraljevine Jugoslavije. Bili sta sprejeti dve resoluciji, v katerih se zahteva: sprejem veterinarskega zakona, da veterinarske fakultete vodijo veterinarski strokovnjaki, da se ukinejo nepotrebnosti in škodljive dajatve pri manipulacijah z živalskimi poštnimi listi.

XII. svetovni dan šlednje bo v soboto 31. oktobra.

valni sodnik je vse spise odstopil državnemu tožilecu, da jih prouči in naposled sestavi obtožbo v obsegu v kolikor so v aferi zapletene osebe zakrivilo kako dejanje, nezdružljivo z določili kazenskega zakona. V 2 zadevah kazenska preiskava še ni končana in se nadaljuje.

Gigantski boj za Sredozemsko morje

Poročila, ki so jih pred kratkim prejeli v Londonu o italijanskem utrjevanju otoka Pantelaria med sicilsko in tuniško obalo, spadajo med najbolj konkretne čitilce, vplivajoče na anglo-italijansko politiko. Ta oloček, ki je na zemljevidu znamenit zgolj kot neznana črna pegica, se bo po utrditvi spremenil v mogočeni jekleni ščit, ki bo lahko zaprl morsko pot vsakemu Italiji neljubemu sosedu. Največja prednost tega otoka, ki je od sicilskih obal nekaj nad 60 milj, od tuniške pa okoli 50 milj oddaljen, je v njegovi naravni legi in utrjenosti. Kakor so vojaški strokovnjaki ugotovili, je otok s svojimi topovskimi krili popolnoma varen pred slehernim zračnim napadom. Ves otok je podoben nekakšni velikemu stacionarnemu skalnatemu drednotu, ki bo lahko klužboval ognjeni toči bodisi z morja ali pa iz zraka, med tem, ko bi vsakemu plovečemu drednotu v takem primeru prešla neizogibna propast.

Druga prednost te »stacionarne veleladje« pa je v tem, da nima civilnega prebivalstva, ki bi v primeru krvavega spopada oviralo vojne operacije in povzročalo Israh in zmedo. Pantelaria je potemtakem popoln tip

ofenzivne in defenzivne morske utrdbe

Ni dvoma, da se je Anglija v zadnjem italijansko-abisinskem sporu tako odločno potegovala za mir v Afriki zaradi načel Društva narodov. Po drugi strani pa ni nič manj očito, da angleška opozicija v tem pogledu nikakor ne bi bila tako močna, če Etiopija ne bi ležala med glavnima arterijama britanskega imperija: med celinsko potjo proti Kairu in Rtu ter pomembno pomorsko potjo proti Indiji. Kakor znano, bivša neguševa država ni mejila na morje. Bila je od vseh strani obdana od celne, egiptškega Sudana, Eritrije ter Britanske, Francoske in Italijanske Somalije. Toda že sam bežen pogled na zemljevid nam pokaže, da se bo v primeru, če se Etiopija združi z Italijanskimi Somalijo in Eritrejo v enotno državo pod rimskim orlom,

ta položaj temeljito spremenil

Morska pot v Indijo je mojštrovina britanskega političnega duha. Gibraltar, Malta, Aden in Sueški prekop so veliki mejniki na tej poti, strateške točke, ki so do zadnjega časa obkroževale vse važne postojanke od Liverpoola na Anglijskem pa do Bombaya v Indiji. Ta morska proga drži naprej skozi Colombo v Singapore in Hongkong, ki so za zdaj sicer samo trgovske luke, pa se morejo kaj lahko spremeniti v vojna oporišča. Nič čudnega torej ni, če je Anglija vzemirjena sprčo vsakega koraka, ki ogroža sadove njenih dolgotrajnih in skrbno preiščenih pomorskih načrtov.

Toda od tedaj, ko je Union Jack (Britanska narodna zastava) zmagovito zavihrala na vseh teh

važnih morskih križiščih, pa do danes, se je na svetu marsikaj spremenilo. Gibraltar, ki je do zadnjega časa veljal za nedolaskljivo trdnjavo, tega slovesa danes več ne zasluži. Zdaj ga je mogoče bombardirati z dalekosežnimi topovi celo z Algeirskih višin. Nadalje je izpostavljen zračnemu napadu, ki bi imel oporišče v katerikoli luki zapadnega Sredozemskega morja. In končno bi ga mogle blokirati pomorske sile z oporiščem na Balearskih otokih ali pa še dalje ododod. Se bolj kakor Gibraltar pa je nevarnost izpostavljena Malta, in če bi Italija zaprla Otrantsko morsko ožino, bi bila britanskim ladjam odrezana pot iz Atlantskega oceana v Rdeče morje. Nelsonova zvezda absolutne britanske nadvlade na morju je potemtakem danes znatno polemela.

Nagel razvoj italijanskega pomorstva

Mussolini se je dobro učil iz zgodovine starega Rima. Duce se zaveda, da so Rimljani ravno zaradi svoje slabosti na morju često izgubili svojo premoč na kopnem. Zato je ob neki priložnosti izjavil: »Prebivalstvo Italije mora biti sestavljeno iz kmetov in mornarjev.« Temu dosledno si je ne prestopa prizadeval, da je vodil javno mnenje v tej smeri in ni se bal denarne žrtve, kadar je šlo za izvedbo tega pomorskega načrta. Posledica tega je, da se danes Italija ponaša

s 400.000 tonami bojnega brodograja

medtem ko ga je za 120.000 ton še v delu. Te številke že same dovolj glasno govorijo, če pomislimo, da ima Velika Britanija s svojimi 1.200.000 tonami v delu samo 135.000 ton brodograja.

Zadnji čas gradi Italija za 35.000 ton drednotov, katerih vsak bo oborožen z 12 topovi 35 cm in bo plul najmanj s 30 vozli na uro. Docela za službo sposobni bodo ti velikani že pod konec prihodnjega leta. Po določili Washingtonskega pakta Anglija novih ladij takega tipa, ne sme graditi vse do 31. decembra t. l., tako da bo priključila v svoji pomorski zgodovini zaostala. Razen tega pa ima Italija v delu še 30 križark, kakih 100 torpednih čolnov in torpednih rušilcev in 75 podmornic, katerih večje število bo vsak čas dovršenih. Italijanski pomorski program tudi ne vsebuje avionskih nosilcev, ker ima za primer vojne zadostno število celinskih avionskih oporišč na bližnjih obalah. Ta naravna okoliščina ji je prihranila tiste ogromne izdatke, ki jih morajo n. pr. za svoje ploveče otoke v Tihem oceanu žrtvovati Združene države.

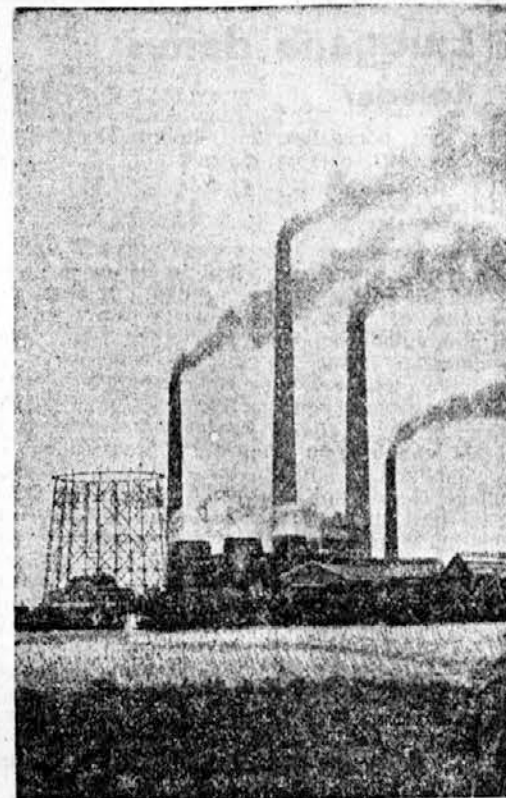
Italija pa tudi ni zanemarila svoje vojaške aviacije. Številni bombniki in izvidniški avioni so stacionirani na letališčih v Taratu, Brindisiu, Napulju, Lerosu itd., da ne omenjamo njenih poglavitnih oporišč v Genovi, Spezziji, Cagliariju, Pulju in Tripolisu. V vsem srednjem in zapadnem

Sredozemlju ga skoraj ni kotička, ki bi bil varen pred italijanskimi zračnimi napadi, medtem ko bi bila z zaprtjem Otrantske morske ožine vsaka plovba sovražniku onemogočena. Velika Britanija je tako vezana na svojih oceanskih postojankah, da nikakor ne more poslati v Sredozemsko morje še večjega števila svojih ladij. Njen pomorski program bo rodil sadove šele čez več let, a okrepitev na Malto in Adenu ter zgraditev novega oporišča v Haifi pa so za zdaj samo drugotnega pomena, ki ne morejo zaustaviti razvoja, ki je nastal po svetovni vojni. Četudi je britanska pomorska moč neizmerna in sloni na solidnih osnovah, vendar Velika Britanija danes ni več absolutna gospodarka nad morjem. Njena glavna žila dovodnica, pot v Indijo, je odvisna od dobre volje njenih mogočnih sosedov.

Gospodarstvo nad morjem je danes odvisno predvsem

od moderne tehnike

Podmorske mine so kakor nevidna zanke položene po vsem Sredozemskem morju. Tudi najmočnejši pomorski velikani so ogroženi od malih podmorskih čolnov. Ob vsakem času in na vsakem mestu morejo stopiti v akcijo avioni. Res, da sta tehnika in znanost dala tudi temu primerna obrambna sredstva, toda le-ta so združena z velikanskimi stroški in dolgotrajnim izdelovanjem in prevozom. Še tako močna strateška oporišča bi bila za Angleže samo drugotnega pomena, če ne bi bila v stalnem stiku z mogočno mornarico. Britanska sredozemska mornarica nikakor ne zaostaja za matično (Home Fleet), kajti admiraliteta ji posveča zelo veliko pažnjo. In navzlic temu, da ima v svoji sredi še več starinskih ladij, je vendarle še vedno najmočnejša v Evropi. In tudi oborožena je bolje od katerekoli druge. Toda z

Tudi rekord. Sredi Porurja stoji mogočna tovarniška stavba z ogromnim dimnikom, ki je visok 150 m in ima ob tleh v premeru 26 m.

malimi izjemami je sila britanskih skvadronov v Sredozemskem morju vseh zadnjih petnajst let ostala na eni in isti stopnji, medtem ko je ob njeni strani nenadoma zrastle neke druge strašne fenomene:

London se pripravlja

Vlada je končno veljavno določila, da se bo vršilo kronanje Edvarda VIII. v Westminsteri stolnici dne 13. maja prihodnjega leta, t. j. na zadnji četrtletik pred binokostmi. Sploh se kronajo od nekdaj angleški kralji vedno v majniku. Starinske noše udeležencev slavnostnega sprejema so namreč prelazke za bolj mrzlo poletno dobo. Starinski obrednik za slavnost izvira iz dobe Charlesa II. Posebno razsodišče v teku več mesecev razpisuje posamezne uloge in ima veliko posla. Sprejelo je nešteto prijav od onih, ki smatrajo, da imajo pravico do udeležbe v sprejemu. Tu je treba upoštevati različne starinske predpise, zgodovinske zasluge posameznih rodbin in slino. Razsodišče je veliko prestalo, preden je določilo »varuha kraljevih rokavic«. Trije aristokrati so si lastili pravico nositi kraljeve zlate ožoge. Na posled sta pristala dva na to, da bosta nosila vsak po eno ožogo. Tretjega kandidata so zavrnili, ker ni mogel zanesljivo dokazati, da so bili deležni iste časti njegovi predniki. Kronanje je po-

membna denarna zadeva, ker je v zvezi z velikimi državnimi naročili. Vsi šolobvezni otroci dobivajo n. pr. spominske kozarce s kraljevimi začetnicami: samo to bo stalo državo nad pol milijona funtov šterlingov. Različni podjetniki izdelujejo »spominske« zastavice, robce, denarce, aktovke, porcelan in dr. darila. Založniki molitvenikov so že nervozni, ker vedno čakajo, ali se ne bo kralj poprej poročil. Če ne bo ostal samec, bo treba dati sedanemu stavku tudi molitve za kraljico... Posebno nadzorstvo se potrudilo preprečiti uvoz inozemskih »spominskih daril« iz Japonske, Nemčije in Češkoslovaške. To se zgodi bolj iz čustvenih kakor iz gospodarskih nacionalnih razlogov. Ko je zadnjič obhajal kralj Jurij V. »srebrno obletnico«, je naredila neka trdka sijajno kupčijo s spominskimi kolajnami. A potem se je izkazalo, da so bile izdelane na Japonskem. To je nepopisno ogorčilo javno mnenje in so obsojali trdiko vsi dnevniki brez razlike.

Tigri : ljudje - 46 : 40

Bengalski guverner je za leto 1935 poslal indijskemu podkralju svojevrstno letno statistično poročilo. Med drugimi zanimivostmi, ki so bile v tem poročilu, sta tudi ti-le dve drobnosti:

Na področju bengalske oblasti je bilo leta 1935 ustrelenih 40 tigrov...

Na področju bengalske oblasti so leta 1935 tigri raztrgali 46 ljudi...

Čudna je ta dežela, Indija, res! Kakor kaže, imajo tigri tam premoč... Morda bi bilo pa le bolje, da bi tam napravili naravni park, v katerem ne bodo tigri, ampak — ljudje.

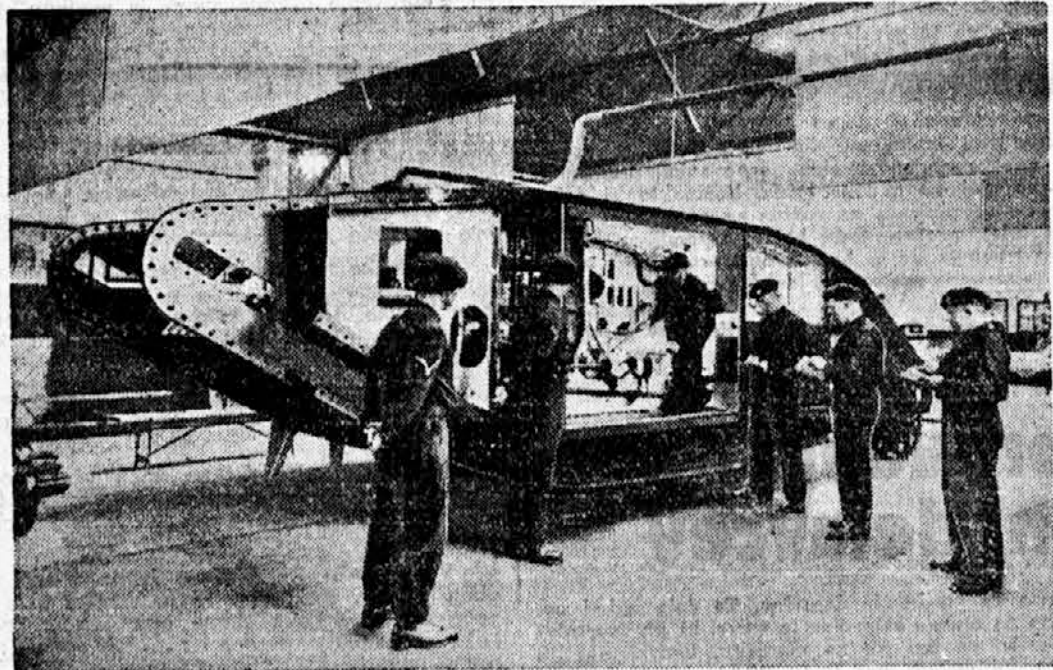
Norec v letalu

Znani letalec Thommy Rose, zmagovalec na progi London-Avstralijska, je skoraj postal žrtev umobolnega potnika. Neki prileten gospod se je zgledal ta teden v londonski pisarni letalskega podjetja, kjer služi Rose, in plačal nujno krožno potovanje v različna trgovska središča. Rose, ki je dobil tega potnika, ga je zapeljal najprej v Birmingham. Potnik je ostal dve uri v mestu in potem naročil vožnjo v Manchester. Kmalu po dvigu je opazil letalec, da mu nepričakovano nagaja motor. Ozrl se je na potnika in videl, da stiska z roko gumijevo cevko, kar je povzročalo dotok bencina v razpršilnik. Letalec je poskušal

čudnemu potniku iztrgati cev, a ta ga je pričel s težkim kovčgom mlatiti po glavi. Letalo je pričelo naglo padati. Rose se je branil z desnico pred udarci, z levico pa sukal krmilo in se globoko oddahnil, ko je srečno pristal na tla. Misli je, da se bo letalo razbilo na drobce. Kmetje, ki so prišli na križanje letalca, so zvezali potnika. Preiskava je takoj ugotovila, da je bil po-begnil en dan poprej iz neke umobolnice v londonske okolice. Vsi stražniki so prejeli podatke o beguncu, a nihče ni mislil, da med tem potuje z letalom.

Nemci gradijo...

»Daily Herald« ugotavlja na temelju uradnih podatkov, da je porabila Nemčija v teku prvih treh mesecev t. l. toliko cementa kakor nikoli poprej: 2 milijona ton. Med tem je shajala v istem času leta 1932 samo s 600 tisoč tonami. Nemški »Glasnik betonske industrije«, kjer so vzete številke, pripominja, da je narasla poraba cementa »zaradi državnih naročil«. Londonski list dodaja k temu da se ne gradijo sedaj na Nemškem z ozirom na denarne neprilike skoro nobene stanovanjske hiše. Tudi omrežje novih avtomobilskih cest je naraslo v teku treh prvih letošnjih mesecev samo za 300 km. Vse velikanske množice cementa so se porabile izključno za nove razsežne utrdbe, pred vsem ob češkoslovaški meji in v Porenju.

Angleška vojaška šola za vojaštvo, ki ima opravka s tanki. Anglija je otvorila posebno šolo za »tankarje«, kjer se vojaki teoretično in praktično popolnoma seznanjajo s tem modernim orožjem. Slika nam kaže gojence te šole pri tanku.

Zeleni pekel

Ozka gozdna steza se je vila po dolini tja do argentinske meje. Toda mož, ki bi si upal stopiti na to stezo, kjer je na vsak korak prežala nanj zanjka in past, je moral biti zelo, zelo pogumen. Tišina, ki je vladala tam, je bila za gonjača mežgov naravnost neznosna.

Chiriguanci so bili po svojem, malce robatem načinu življenja in vedenja ljudje, ki so imeli smisel za humor. Od tistih dni, ko je začelo snežiti z neba na Kordillere neko čudno belo pleme, vzbujala pri teh Indijancih pogled na črno obleko zmeraj občutek za nevarnost. Ti divji ljudje nosijo še zmeraj v spominu smrt, ki so jo morali v mukah na grmadah trpeti njihovi predniki. Značilno za te ljudi je sovraštvo do vseh tujcev in še posebej do duhovnikov. Ko so hodili mednje misijonarji, so kar na lepem zagledali rjave ljudi, ki so šinili iz gozdnih senc, se prevračali in skakali kakor vrage ter začeli goniti svete očete mileje daleč pred seboj, dokler se niso misijonarji upeli tako, da so se Indijanci naveličali zabavne igre z njimi in naredili tej komediji konec.

Zato se je po nekaj ponesrečenih poskusih večina misijonarjev izogibala tega nevarnega pragozdnega pasu in rajši ostajala na varnem za kamenitimi zidovi samostanov v Tariji in Macheritiju.

Ko se je vera umaknila s tega bojišča, je

prevzela trgovina nalogo, da bo to ozemlje odprla belim ljudem.

Leta 1920. je po Ameriki letela govorica, da so našli globoko pod bolivijskimi nazobčanimi Sierrami petrolejska polja.

Takoj je začela prodirati v pekel neraziskanih pragozdov četa pogumnih mož, ki so svoje življenje cenili tako malo, da se niso menili za Chiriguance. Povečini so to bili trštrati, izdelani severnjaki, ki so se jim lakomne oči kar svetile. Bili so žilavi in prožni kakor ribja kost. To so bili potomci vseh narodov na zemlji, zbirali pa so se pod praporom Združenih držav in pod znamenjem Standart Oil Company iz New Jerseja. Ti so se sami odpravili na pot proti gorovju.

Šest mesecev so se vili, borili in rinili skozi neprehodne divjine Zelenega pekla. Odbijali so kamenje in ga preskušali ter vse, kar so vrednega in pa zanimivega ugotovili, zapisovali v posebne note. Predvsem pa so gledali in iskali, če se ne bi kje po gozdnih pokazalo, da izvira iz zemlje olje, petrolej. To olje, ki pridre na površje zemlje, se nikdar ne nahaja neposredno nad glavnim ležiščem petroleja, marveč curlija iz zemlje več milj daleč od glavnega nahajališča. Na dan prihaja zmeraj v poševno povprečni smeri od tam, kjer je velika žila tega tekočega zlata, kakor so začeli petrolej imenovati, odkar je začel prinašati take strahovite dobičke.

Ti Amerikanci so torej potovali, iskali in dan za dnem zaradi garanja bolj in bolj huj-

šali. V svoji skromnosti so se ti ljudje imenovali zgolj geologe, raziskovalce zemlje.

Enega izmed tih ljudi, resnega, molččega, skoraj mrkega moža sem imel priliko spoznati. Na sencih so mu lasje že siveli. Ko mi je hotel pripovedovati o svojem delu, se je pokazalo, koliko je nanj vplivala samota. Ni znal in ni mogel več spraviti besed iz grla, glasovi so mu v grlu kar usihali.

Povedal sem mu, da se čudim, kako mu more tako trdo pomanjkanje v tuji zemlji pripravljati kako veselje. V deželi, kjer poganja drevje kakor ščitje na obličju golih skalnatih sten.

Zasmehljaj se mi je suho in mi rekel: »V celoti je to kar lepo življenje. Vsekakor se mi godi boljše, kakor pa kateremukoli rejenemu vampežu.«

Tem skromnim junakom petrolejske industrije dolguje Standard Oil Company svoje zasluge in dividende: Po vseh zakotjih in samotah sveta so na njeno povelje začeli vtičiti in iz kože devati cela gorovja, kakor to delajo mesarji z mladimi ovni. Vse to so začeli delati na podlagi obledelih, nerazločnih zapisov v povabljenih knjižicah.

Ti petrolejski junaki jemljejo, kadar se odpravljajo na svoje pohode s seboj vojaško posteljo in pa pipo. To če se le da. Vtem so si vsi edini in podobni. Potem pa izginejo v neznano. Čez toliko in toliko časa se vrnejo nazaj med ljudi, porasli z brado in redkih besedi. Družba pa potem po njihovih poročilih začne z vso naglico od obale v notranjost spravljati vrtnike

in vrtnalne stolpe in črpalke in parne stroje, ki so prišli naravnost iz livarn v Pittsburghu.

Tigrovec in jaz sva obiskala tri taka taborišča teh raziskovalcev zemlje. Pri tem sva si nabrala celo kopo nadvse zanimivih vtisov.

Pri prvem obisku sva naletela na pravega ptiča, ki ga nisva mogla pozabiti. Prišla sva v njegov tabor okoli štirih popoldne. Vse to te ure še nisva tisti dan nič kosila. Ker smo se morali proti lastni volji tako dolgo muditi na bregovih Parapitija, je to do konca izčrpalo naše zaloge. Bila sva preveč plašna, da bi si bila upala od raziskovalčevih ljudi zahtevati kosilo tedaj, ko so delali. Njim se pa tudi ni niti sanjalo, da bi midva utegnila biti lačna. Namesto, da bi se bila najedla, sva pa rajši nekoliko fotografirala.

Ko sva odšla iz tabora, sva ustrelila sicer nekaj papir, ki so pa bile trde kakor usnje, tako da sva si pri njihovi krvi in mesu prisegla, da bova od zdaj naprej vsakemu raziskovalskemu taboru izkazala čast z najinim obiskom najmanj pol ure prej, preden bodo začeli tam s kosilom.

Spomin na Macheriti, drugo tako raziskovalsko taborišče, mi je še zdaj živo pred očmi.

Tisti dan smo jezdili najmanj šestdeset kilometrov daleč po strahoviti sončni pripeki po soteski raztrgane zemlje, kjer se je zdelo, da stene in bregovi gore. Najprej smo se morali povzpeti dvesto čevljev v breg. Pot je držala po mehkem rdečem pesku, skozi katerega je bilo tako težko bresti, kakor po nanovo zapadlem snegu.